

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Em. Dan.—*Vittoarea organizare judecătorească.*
Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I.*— Dotă. — Lucruri fungibile.—Proprietatea soției. — Imprumut între soți. (Julietta Bălănescu cu M. Velian)

Curtea de Apel din Iași, secția I.— Impărțeață. — Femeă dotată. — Succesiune. — Condiția averii dotale. — Văduvă săracă.—Soție salariată. (Elena C. Pretorian cu Natalia și Constanța Cuza).

C. Hamangiu.— Proiectul noului Cod de Comerț italian (*Recenzie*).

VIITOAREA ORGANIZARE JUDECĂTOREASCĂ

Fiindcă e vorba ca în actuala sesiune parlamentară să se prezinte legea de organizare judecătorească — adică completarea ei, căci o parte din această lege a fost votată în sesiunea trecută — țin să readuc în discuție unele chestiuni care cred că prezintă interes în alcătuirea legii ce se proiectează.

Una din grijile de competență ale legiuitorului trebuie să fie aceea de a pune capăt întârzierii excesive cu care actualmente se distribuie justiția și pentru realizarea, cel puțin în parte, a acestui scop, propun următoarele măsuri, unele care pot intra în cadrul legii speciale de organizare judecătorească, altele care pot forma obiectul unor legi deosebite:¹⁾

1) Mărirea competenței judecătorului de ocol.

Competința jud. de ocol trebuie mărită, atât în ceea ce privește valoarea cât și în ce privește natura afacerilor.

În ce privește valoarea cred că competența ar putea fi mărită până la 5000 lei inclusiv în ultima instanță, iar până la 50.000 lei cu apel la *Judecătoriile mari* (vezi în ce privește organizarea judecătoriilor mari capitoul următor).

În ce privește natura afacerilor, sunt de părere să se dea în competența jud. de ocol divorțurile²⁾ pensiunile alimentare de orice natură, absența, rectificarea actelor de stare civilă, etc.

2) Judecătorii de ocol mari și mici.

Despre creațiunea acestor noi instanțe „Judecătorii mari” am scris în C. Judiciar 20/923.

¹⁾ Despre unele din aceste măsuri am vorbit altă dată. Vezi C. Jud. No 20 923, 38/923; *Dreptul* No. 27/924.

²⁾ E vorba de divorțurile locuitorilor dela sate sau din comune urbane nereședinte de tribunal.

Repet cu oarecare adăogiri propunerea ce făceam atunci și anume:

a) Toate apelurile și recursurile contra hotărârilor judecătoriilor mici, vor merge la judecătoriile mari și nu la tribunal.

b) Vor fi atâtea judecătorii mari câte se vor găsi necesare de către serviciul statistic al ministerului de justiție, de ex. o judecătorie mare la 6 judecătorii mici.

c) Judecătoriile mari nu vor judeca afacerile de competența jud. mici, ci numai apeluri și recursuri cu doi judecători (judecătorul și ajutorul).

d) Numărul judecătorilor actuale nu se va înmulți ci numai unele din ele — de ex. 80 din 500 — vor deveni judecătorii mari, iar restul de 420 vor rămânea jud. mici.

e) În contra hot. date de jud. mari în apel se va putea face recurs sau la Tribunal care va judeca cu 3 judecători, sau la Curtea de apel, eu aș înclina pentru Curtea de apel fiindcă în sistemul de organizare ce propun, Curțile de apel vor fi mai puțin încărcate decât tribunalele.

Creațiunea aceasta a judecătoriilor mari va avea de efect pe deoparte să descongese Inalta Curte de Casație și Tribunalele, iar de altă parte să pună justiția mai la îndemâna jupitiabililor.

3) O instanță specială pentru judecarea afacerilor mărunte.

Sunt o mulțime de contravențiuni și de afaceri civile cu totul neîsemnate cari ar putea fi date în competența unor organe speciale cari să judece de preferință în ultima instanță cu drept de recurs la jud. mici.

Din moment ce s'ar mări competența jud. de ocol și s'ar reduce numărul lor prin crearea judecătoriilor mari, cred că apare evidentă nevoia creării unor asemenea organe, pe cari le găsim de altfel și la noi și aiurea. În Ardeal, bunăoară, contravențiile se judecă de administratorul de plasă și de șefii de poliție cu apel la o comisiune specială care funcționează la prefectură.

În Franța avem *les conseils de prud' hommes*, în Italia avem *conciliatorii*; noi am avut în vechiul regat judecătoriile comunale.

Eu aș înclina pentru reînființarea judecătoriilor comunale. Nu am pretențiunea să susțin că jud. comunale au fost un organ excelent de distribuire a justiției, totuși îl prefer pentru următoarele motive:

a) Înțeleg să se dea acestor judecătorii ca principală atribuțiune: *împăcarea părților*; aș denumi chiar aceste judecătorii: judecătorii de împăcare (împăcătore).

Ași impune părților ca chiar pentru anumite afaceri civile și penale care ar intra în competența jud. de ocol să nu aibă drept a porni acțiunea direct la jud. de ocol de cât după ce se va fi înfățișat înaintea jud. de împăciuire și încercarea de a le împăca nu va fi reușit. Cu alte vorbe conciliațiunea obligatorie.

Am credința că membrii acestor judecătoria care pot fi preotul, învățătorul, primarul — aleși de săteni — își vor înțelege rolul și se vor trudi să propovăduiască și să obțină pacea între concetățenii lor; iar de altă parte locuitorii satelor vor înțelege că dacă legiuitorul le-a impus conciliațiunea este pentru că el consideră armonia ca mult mai firească și mai folositoare unei societăți, decât găleceava.

În definitiv este de sperat că cu timpul sătenii, atât de iubitori actualmente de procese pentru cari pierd o mulțime de vreme, se vor adapta tot mai mult ideii că e „mai bună o învoială strâmbă, de cât o judecată dreaptă”.

b) Cred că nu va fi nici un rău să dăm sătenilor dreptul de a-și alege în fiecare an judecătoria — așa înclina ca toți judecătorii, 3 sau 5, să fie aleși. Electivitatea poate da naștere la critici atunci când alesul dobândește situațiuni deosebite morale și materiale din cari decurg îndatoriri, simpatii, resentimente etc., lucru de care nu se poate vorbi în alegerile de felul acesta cari vor constitui mai mult o sarcină pentru aleși.

De altfel sunt încredințat că sătenii noștri, cu marea lor doză de bun simț și mai cu seamă dacă li se va lăsa libertatea deplină, vor ști să aleagă pe cei mai buni și destoinici dintre ei pentru a-i împăca sau a-i judeca în aceste afaceri mărunte.

c) Se va obiecta, de sigur, că justiția acestor judecătoria de împăciuire va fi slabă.

Am recunoscut și eu, cum o spun mai sus, acest lucru și adaug că așa dori, cum dorește desigur ori care din noi, ca justiția să fie tot atât de perfectă și pentru afacerile mici ca și pentru cele mari. Ne găsim însă într-o situațiune excepțională; chipul anormal, — anormal din cauza întârzierii excesive — în care se distribuie justiția astăzi, face ca justiția în întregul ei să fie considerată ca un organ slab și de aceea n'asî ezita să creez pentru afacerile mărunte un organ fie și mai slab, dacă desconggestionând cu chipul acesta celelalte organe de distribuie, asî putea asigura țării o justiție mai bună pentru rezolvarea celor mai multe și mai importante din afaceri.

4) Judecător unic la Tribunale.

Crearea judecătorului unic la Tribunal este unul din mijloacele importante menit să ne ajute a realiza o distribuie mai normală a justiției.

Nu este momentul să ne pierdem în discuțiuni teoretice asupra chestiunii dacă sistemul pluralității judecătorilor e mai bun decât acela al judecătorului unic, fiindcă ceea ce se impune actualmente în mod categoric este cum zic, o normalizare a distribuiei justiției.

O instanță ori cât ar putea fi de eminentă, fie din cauza organizării ei, fie din cauza elementelor cari o compun, devine o instanță rea dacă distribuie ei se face în mod anormal.

De aceea susțin crearea judecătorului unic la tribu-

nal, rămânând ca mai târziu, după ce vom fi intrat în normal, să reluăm discuțiunea celui mai bun sistem.

Scutind tribunalele de judecarea apelurilor și recursurilor în contra hotărârilor judecătorilor de ocol și dând judecătorului unic competența *complectă*, ori care ar fi natura facerei, vom avea la acelaș tribunal atâtea complete câte judecători împreună cu președintele — nu însă și supleantul care va primi alte însărcinări.

Crearea mai multor complete la aceeași secție dă naștere unui inconvenient și anume acela că sălile de ședință sunt atât de mici în cât din cauza mulțimei impricinațiilor, sănătatea magistraților și avocaților va fi expusă.

Indreptarea acestui rău stă în două soluții, una care nu se poate realiza de cât treptat-treptat, este aceea a construirii unor edificii speciale și încăpătoare; alta aceea a interzicerii intrării în sala de ședință a spectatorilor și chiar a impricinaților cari n'au nevoie neapărată să fie prezenți — nu sunt de ex. chemați la interogator — și cari sunt reprezentați prin avocați.

La noi sălile de ședință sunt pline de un public din cari mulți n'au nici o legătură cu procesul; sunt rudele și prietenii părților din procesele civile și mai ales din cele penale.

Măsura de a nu permite intrarea în sala de ședință decât a acelor cari au interes vădit nu este necesară numai ca o chestie de apărare a sănătății magistraților și avocaților, dar va fi de folos și pentru că va determina pe amatorii de spectacole să-și vadă de treburi, de muncă.

5) Complectul de 3 judecători la Curțile de apel.

Cred că fără nici un inconvenient se va putea reduce complectul Curților de apel la 3 judecători, ca în legea chiriilor, în loc de 5.

6) Utilizarea avocaților.

Instantele judecătorești aplică foarte rar dispozițiunile legii privitoare la înlocuirea magistraților ce lipsesc prin avocați.

Cred că în acord cu Uniunea avocaților s'ar putea găsi un mijloc de utilizare a avocaților, care să fie de un folos real atât pentru justiție cât și pentru corpul avocaților, de ex. o parte din stagiu de avocat să fie făcut în magistratură; după terminarea stagiului, să ia parte la lucrări și la judecată după un anumit sistem, cu rotațiune, etc.

7) Proiectul pentru accelerarea judecăților

În „Curierul Judiciar” No. 38/923 am publicat „Proiectul de accelerare al judecăților” întocmit sub ministeriatul d-lui I. Florescu de o comisiune care mi-a făcut onoarea să mă însărcineze cu redactarea lui.

Traducerea acestui proiect în lege, sunt sigur că va realiza într-o mare măsură accelerarea judecăților și aceasta în toată țara de oarece proiectul este întocmit astfel în cât să fie aplicabil în tot cuprinsul țării.

Firește că dacă opera de unificare legislativă ar merge mai repede, n'asî propune adoptarea proiectului de accelerare, ci ar rămâne să așteptăm terminarea și punerea în aplicare a viitoarelor coduri unificate.

Din nenorocire opera de unificare legislativă merge peste măsură de încet, așa că nu ne putem aștepta la înfăptuirea ei de cât, cum spuneam în articolul citat mai sus, peste douăzeci de ani.

Am relevat acest lucru care trebuie să îngrijească pe orice Român iubitor de țară: am spus-o în parlament, am scris-o în „Curierul Judiciar”¹⁾ și „Dreptul”²⁾, o repet și aci cu nădejdea că voi fi auzit de cei ce sunt datori să mă audă și că nu voi fi dat alarma în deșert.

Em. Dan
Avocat

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiența de la 10 Iunie 1924

Președinte a d-lui Gh. V. Buzdugan, Președinte

Julietta Bălănescu și M. Velican

DOTĂ.— BANI.— LUCRURI FUNGIBILE.— PROPRIETATEA SOȚIEI.— DREPTUL SOȚULUI LA PROCENTE.— ART. 1242, 1245 ȘI 1249 C. CIVIL.

DOTĂ — ÎMPRUMUT ÎNTRE SOȚI.— SOȚIA PROPRIETARĂ A BANILOR CONSTITUITII DOTĂ.— DACĂ ÎI POATE RIDICA OFERIND O GARANȚIE IPOTECARĂ.— ART. 1242, 1245, 1249.

1. Cu toate că în principiu sumele de bani ca și ori cari alte lucruri fungibile, constituite dotă, trec în proprietatea băbatului, atunci însă când în actul dotal se prevede consemnarea banilor la Casa de Depuneri și clauza de întreținere, drepturile soțului se restrâng numai asupra procentelor, el având numai calitatea de uzufructuar, iar soția conservând pe aceia de proprietară.

2. Din moment ce soția este în conformitate cu actul său dotal proprietara banilor constituiți dotă, ea nu poate cere ridicarea lor, nici chiar oferind o garanție ipotecară într'un imobil al său parafermal, căci în acest caz ar fi să se cumuleze calitatea de creditoare cu aceea de debitoare, cari sunt două situațiuni juridice incompatibile.

No. 1052.— Respins recursul făcut de Julieta și M. Bălănescu contra deciziei cu No. 245/923 a Curții de apel din Craiova S. I. S'a ascultat D-l C. Velican pentru recurență.

Curtea deliberând,

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care se constată că, Julieta Bălănescu, având constituită în numerar dota de 200.000 lei depusă la Casa de Consemnațiuni, a cerut Trib. Gorj, eliberarea acestei sume, garantând-o printr-o ipotecă asupra unui imobil al său parafermal;

Că, însă Trib. Gorj, și în urmă Curtea de Apel prin decizia atacată, care adoptă motivele primei instanțe, constatând că prin contractul de căsătorie era prevăzută clauza că numerariul constituind dota nu poate fi întrebuințat decât în cumpărări de imobile care să devină dotale sau în împrumuturi cu ipotecă, a respins această cerere, pentru motivul că reclamanta rămânând, conform actului dotal proprietara dotei, nu o poate lua

ea însăși cu împrumut, fiind incompatibilitate între calitatea de creditor și aceea de debitor;

Că prin această soluțiune, se pretinde azi prin motivele de recurs, că Curtea de Apel violă art. 517, 1242 și urm., 1249, 1748 și 1753 c. civ., potrivit cărora soțul are drept a ridica singur sumele dotale, dacă oferă garanție pentru asigurarea fondului dotal, garanție care poate fi dată pentru el și de un terț și chiar de soție; că soțul în calitate de uzufructuar poate da cu împrumut fondul dotal or. cui, chiar și soției, căci contractul de împrumut nu este imposibil între soți, suficient fiind ca soția să ofere garanția ipotecară în averea sa parafermală;

Considerând că instanțele de fond constată în specie, în conformitate cu însăși cererea adresată Tribunalului, că nu soțul în virtutea calității sale de uzufructuar și administrator legal a cerut Tribunalului ca să i se elibereze lui fondul dotal spre a dispune de dânsul în conformitate cu drepturile ce legea sau contractul matrimonial îi acordă, ci însăși soția a solicitat să i se împrumute suma, oferind garanție într'un imobil al său parafermal;

Considerând că este adevărat, că sumele de bani sau alte lucruri fungibile, constituite dotă, trec în proprietatea soțului; că, însă, dacă actul de constituirea ca dotă a unei sume de bani, prevede ca, în specie, consemnarea banilor la Casa de consemnațiuni, și cu clauza întrebuințării banilor numai în plasament de efecte sau în ipotecă, drepturile soțului în această situațiune se restrâng numai asupra procentelor și el are deci numai calitatea de uzufructuar, iar soția conservă pe aceia de proprietară;

Că, în această situațiune, desigur că soția nu ar putea cere ea însăși cu împrumut capitalul său și să cumuleze astfel calitatea de creditoare și debitoare, căci aceste două situațiuni sunt incompatibile;

Că, în specie, deși cu autorizația soțului, constant fiindcă soția solicită ea însăși împrumutul, oferind garanție ipotecă într'un imobil al său, cu drept căvânt instanțele de fond au respins ca inadmisibilă cererea,

Că deci recursul este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. II.

Audiența de la 26 Mai 1924

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Elena G. Pretorian și soțul cu Natalia și Constanța Cuza

IMPĂRTEALĂ.— FEMEĂ DOTALĂ.— DACĂ POATE PROCEDA LA IMPĂRTEALĂ SUCCESIUNEI PRIN CONVENȚIUNE AMIABILĂ.— ART. 730 ELI ȘI 747 C. CIVIL.

IMPĂRTEALĂ.— FEMEIE DOTALĂ.— SUCCESIUNE.— PARTAGIU CONVENȚIONAL.— INDIVIZIUNE.— TERȚII.— ACȚIUNE DE EȘIRE DIN INDIVIZIUNE.— ART. 730 AL 1, 747, 786 ȘI 1253 AL 5 COD CIVIL.

VĂDUVĂ SĂRACĂ.— DACĂ FEMEIA DOTALĂ POATE RECUNOAȘTE SÔTII DEFUNCTULUI ACEASTĂ CALITATE.— ART. 684 C. CIVIL.

VĂDUVĂ SĂRACĂ.— SOȚIE SALARIATĂ.— DACĂ ACEASTĂ SITUAȚIUNE ÎI RIDICĂ BENEFICIUL ACORDAT DE ART. 684 C. CIVIL.

IMPĂRTEALĂ.— NUD PROPRIETAR.— UZUFRACTUAR.— VĂDUVĂ SĂRACĂ.— COMOSTENTORI.— MODUL ÎN CARE SE VA FACE EȘIREA DIN INDIVIZIUNE.— ART. 684 ȘI 728 C. CIVIL.

DOTĂ.— FEMEIE DOTALĂ.— DREPTUL DE A DISPUNE DE AVEREA SA MOBILIERĂ PENTRU A STĂPÎNI ECHIVLENUL VĂDUVEI SĂRACE CE I SE CUVIN PENTRU DREPTUL SĂU DE UZUFRACT.— ART. 684 ȘI 1249 C. CIVIL.

1) No. 20 și 38 din 1923.

2) No. 27 din 1924.

DOTĂ.— CONDIȚIA AVEREI DOTALE.— SOȚ.— DREPTUL DE A ADMINISTRA AVEREA DOTALĂ.— ACȚIUNE DE ÎMPĂRTEALA A BUNURILOR DOTALE.— CONCURSUL SOȚIEI.— ART. 1242 C. CIVIL.
DOTĂ.— SOȚ UZUFRACTUAR.— NEÎNSTRĂINAREA UZUFRACTULUI.— PERTEJUȘ.— EȘERCITAREA DREPTULUI DE UZUFRACT AL SOȚULUI ASUPRA LOTULUI CĂZUT SOȚIEI.— ART. 728 ȘI TM. CODUL CIVIL.

1. Femeia dotală este capabilă ca, fără autorizația justiției și numai cu consimțământul soțului său, să procedă la împărțirea convențională a bunurilor cuprinse în succesiunea ce îi este deferită, de oare ce dispozițiunile art. 730 și 747 c. civil cari arată în ce cazuri și în ce anume condițiuni împărțirea trebuie făcută cu autorizația justiției, nu se pot aplica prin analogie și femeii măritate.

2. Dacă prin art. 1253 al. 5 cod civil se cere permisia justiției pentru a se putea vinde un imobil dotal când se stăpânește în indiviziune cu un terțiu, această dispozițiune nu împiedică pe soți dotali de a face un partaj convențional al bunurilor indivize, de oare ce în primul caz fiecare moștenitor figurează ca vânzător pentru partea sa indiviză, pe când în caz de împărțală, potrivit art. 786 c. civil, fiecare coerede succede direct asupra bunurilor cuprinse în lotul său.

3. Dreptul văduvei sărace prevăzut de art. 684 c. civil poate fi recunoscut soției defunctului de către o moștenitoare femeie dotală din moment ce aceasta poate să procedă la o împărțală de bună voe a succesiunii.

4. Situația soției de a avea un salariu nu o esclude de la beneficiul ce i-l conferă art. 684 c. civil că văduvă săracă, de oarece starea de salariat este precară, putând ori când dispărea dacă funcționarul numai se găsește în stare să presteze serviciul.

5. În principiu, ne putând să existe stare de indiviziune și deci nici partaj între nudul proprietar și uzufructuar, iar art. 728 c. civil edictând fără distincțiune că nimeni nu poate fi obligat să stea în indiviziune, urmează că văduva săracă având o porțiune virilă în uzufruct când este în concurență cu mai mulți moștenitori legitimi a lui *de cujus*, trebuie pentru eșirea din indiviziune a comoștenitorilor să se formeze atâtea loturi câți moștenitori legitimi sunt, plus un lot asupra căruia văduva săracă să-și poată exercita uzufructul său.

6. Potrivit art. 1249 c. civil soția putând dispune și înstrăina averea mobilă care este proprietatea sa, urmează că femeia dotală

poate dispune de o parte din averea sa mobilă în scopul de a stabili echivalentul ce se cuvine văduvei sărace pentru dreptul său de uzufruct asupra unei părți virile.

7. Cu toate că potrivit art. 1242 c. civil bărbatul are exercițiul acțiunilor dotale, totuși soțul nu poate exercita fără concursul femeii acțiunea de împărțală a bunurilor dotale care se află în stare de indiviziune cu un terțiu.

8. Cu toate că uzufructul dotal nu poate fi înstrăinat, totuși acest principiu nu se aplică la împărțala bunurilor dotale pentru motivul că actul de partaj nu este un act de înstrăinare, și soțul dotal urmează a-și exercita dreptul său de uzufruct asupra bunurilor cari formează lotul soției sale.

No. 92. — Respins ca nefundat apelul făcut de G. Pretorian personal, ca soț pentru autorizare și în calitate de procurator al soției sale Elena G. Pretorian în contra sentinței Trib. Neamț No. 156 din 26 Aprilie 1923 în proces cu Natalia și Elena Cuza.

S'au ascultat d-nii avocați G. Petrovici pentru apelanți și Matei Cantacuzino pentru intimat.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de către Elena G. Pretorian cu autorizația soțului său G. Pretorian, și de acesta ca soț dotal, în contra sentinței Tribunalului Neamț No. 156 din 26 Aprilie 1923, prin care s'a respins ca neîntemeiată acțiunea intentată de Elena Pretorian și G. Pretorian, soț pentru autorizare și soț dotal, în contra părții Elena Cuza, pentru anularea tranzacției autentificate de Tribunalul Neamț la No. 890 din 20 Aprilie 1920, și se respinge ca fără interes cererea de intervenție formulată de Constanța P. Cuza prin petițiunea înregistrată sub No. 41346 din 12 Decembrie 1922; și se obligă pe reclamanti să plătească Nataliei Cuza 500 lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere că din actele aflate la dosarul cauzei, precum și din dezbaterile care au avut loc se constată următoarele: Pădăle Cuza încetează din viață în ziua de 14 Aprilie 1920. După dânsul rămân două fiice consanguine și anume: Constanța minoră și Elena G. Pretorian căsătorită cu Gh. Pretorian—Elena Pretorian este căsătorită sub regimul dotal. Prin contractul de căsătorie se prevede dotalitatea oricărei averi pe care soția o va dobândi în timpul căsătoriei, fie prin moștenire sau prin oricare alt mod.

În ziua de 20 Aprilie 1920 se face inventarul averii de moștenire. În aceeași zi, se încheie un act intitulat „tranzacție” de către Natalia Cuza, soția defunctului P. Cuza, cu Elena G. Pretorian la care ia parte și soțul său Gh. Pretorian. Această convenție are de scop de a preîntâmpina neînțelegerile ce s'ar putea ivi cu privire la drepturile văduvei sărace. Prin acest act, Elena G. Pre-

torian, în calitate de moștenitoare a defunctului său tată, recunoaște Nataliei Cuza calitatea de văduvă săracă, și convinge ca mama sa să locuiască în imobilul rămas în succesiune, situat în Piatra Neamț, cât va trăi; că, în cazul când sora sa Constanța se va căsători și va voi să locuiască și dânsa în imobil, dreptul de folosință al mamei va înceta; că Elena Pretorian din partea sa de numerar, din succesiune, dă Nataliei P. Cuza suma de 36.000 lei valoare nominală în efecte ale Imprimeriei Unirei 1919; că Natalia P. Cuza declară, în calitate de tutore legală a minorei sale fice Constanța că aceasta a primit suma de 70.000 lei; că acest act de împărțea în forma în care s'a făcut, nu putea fi opozabil Constanței Cuza, care însă devenind majoră, prin actul din 2 Decembrie 1922, intitulat „tranzacție” intervenit între dânsa și Natalia Cuza ratifică actul din 20 Aprilie 1920, cu unele modificări în favoarea Nataliei Cuza;

Având în vedere că, soții Pretorian cer anularea tranzacției din 20 Aprilie 1920, pentru următoarele motive: 1) averea care formează obiectul actului de tranzacție, fiind dotală, soții nu puteau dispune prin bună învoială; 2) că în cazul când actul juridic ar fi considerat ca un partaj, încă este fără ființă legală, pentru că soțul n'a participat la confecționarea lui în calitate de soț dotal, și dacă soțul ar fi luat parte ca soț dotal, tot nu putea fi valid, de oarece el nu putea înstreina veniturile averii dotale;

Având în vedere că, chestiunea care urmează a fi examinată este cea de a se ști, dacă femeia căsătorită sub regimul dotal, fiind autorizată de soțul său, poate procedea la partajul amiabil a bunurilor dotale;

Având în vedere că art. 730 al. 1 cod. civ. prevede că în cazul când toți moștenitorii sânt prezenți și majori se pot împărți între dânsii, ori cum ar voi, fără îndeplinirea vreunei formalități; că, din principiul general stabilit de acest text rezultă consecința, că soția dotală are capacitatea de a face împărțea de bună voie; că la aceeași concluzie se ajunge și din analiza art. 747 cod. civ., care determină persoanele care trebuia să facă partajul prin justiție; or, între aceste persoane nu figurează soția dotală; că, în principiu, capacitatea fiind regula, iar incapacitatea excepțiunea, nu e posibil ca să se extindă prin analogie o dispoziție a legii care creiază o incapacitate; că, prin urmare, femeia dotală este capabilă de a procedea la împărțea convențională a bunurilor cuprinse într-o succesiune ce i-a fost defunctă;

Având în vedere că se invocă dispoziția art. 1253 al. 5 cod. civ. în sensul că soția dotală nu poate face un partaj convențional;

Având în vedere că art. 1253 al. 5 se referă la cazul când imobilul dotal ce se stăpânește în indiviziune cu alții, este recunoscut că nu se poate împărți; că în acest caz nu poate fi înstreinat de cât cu permisiunea justiției, și după formele vânzării publice; că acest text neocupându-se de împărțea în natură, rezultă că femeia dotală are deplina libertate de a face de bună voie un partaj în natură;

Având în vedere că partajul în natură nu poate fi considerat ca o înstreinare; că, după art. 786 cod. civ. care se ocupă de efectele împărței, fiecare coerede este

presupus că a moștenit singur și imediat toate bunurile care compun partea sa;

Având în vedere că există o deosebire esențială între cazul când se face o împărțea în natură a imobilelor din succesiune, și cazul vânzării acestor imobile unui tertiu, că, în cazul vânzării, fiecare moștenitor figurează ca vânzător pentru partea sa indiviză, pe când în caz de împărțea, fiecare coerede succede direct asupra bunurilor cuprinse în lotul său; că această deosebire cu privire la natura acestor două acte juridice, explică dispozițiunea art. 1253 al. 5 c. civ., care lasă libertatea soților dotali de a face un partaj convențional a bunurilor dotale indivize;

Având în vedere că, din principiul că soția dotală poate procedea la o împărțea de bună voie, se deduce în mod necesar consecința, că are dreptul să recunoască soției defunctului calitatea de văduvă săracă;

Având în vedere că dreptul văduvei sărace este prevăzut de art. 684 cod. civ., care-i stabilește la o porțiune virilă în uzufruct din succesiunea bărbatului, când acesta are descendenți;

Având în vedere că apelanții au susținut că Natalia P. Cuza nu putea fi considerată ca văduvă săracă, de oarece au dovedit cu interrogatorul ce i s'a luat înaintea Curții că, la data încetării din viață a lui P. Cuza, avea un venit de 59000 lei, iar astăzi un venit de 73000 lei;

Având în vedere că Natalia P. Cuza la interrogatorul ce i s'a luat de către apelanți, a recunoscut că la încetarea din viață a soțului său ocupa funcțiunea de directoare a școlii profesionale din Piatra-Neamț; că fiind întrebată dacă la încetarea din viață a soțului său primea ca salariu suma de 24000 lei anual, dânsa declară că nu-și aduce aminte; că fiind întrebată ce salariu primește astăzi, a răspuns că până la 1 Aprilie a primit 5074 lei lunar, iar dela acea dată 6000 lei lunar;

Având în vedere că, venitul de 59000 lei anual, afirmat de apelanți, e venitul pe anul 1924 până la 1 Aprilie, iar nu venitul dela epoca încetării din viață a soțului; că apelanții n'au făcut dovada care era venitul Nataliei Cuza la acea dată;

Având în vedere că, pentru a se aprecia starea de sărăcie a văduvei, trebuie să ne referim la data deschiderii succesiunii; că, chiar dacă s'ar admite că la acea dată Natalia Cuza avea un salariu anual de 24000 lei, afirmat de apelanți, prin întrebarea pusă acesteia, totuși această situație n'ar fi de natură de a exclude pe soție dela beneficiul ce i-l conferă art. 684 c. civ., că, venitul consistând în salariu, e asigurat numai atât timp cât funcționarul e în stare să presteze serviciul; că prin urmare starea salariatului e precară, și deci salariul său nu poate fi un criteriu după care să se poată caracteriza o stare de avuție stabilă; că din acest punct de vedere chiar dacă s'ar reține ca dovedit salariul de 24000 lei anual, față de averea de succesiune evaluată la 500000 lei, nu poate să ridice Nataliei Cuza calitatea de văduvă săracă, cu atât mai mult că este constant că salariile acordate funcționarilor sânt cu mult inferioare nivelului pretului de cost al vieții;

Având în vedere că apelanții au mai obiectat că Elena Pretorian având un drept propriu în averea de succesiune, iar Natalia Cuza numai un drept de uzufruct, că acestea fiind drepturile conferite de lege, nu se poate concepe noțiunea de partaj între aceste părți, de oarece

nu poate fi vorba de indiviziune și deci de partaj între acei care nu au drepturi de aceeași natură asupra bunurilor indivize;

Având în vedere că în principiu indiviziunea presupune un drept unic, care aparține la mai mulți pentru o cotă parte; că nuda proprietate și uzufructuarul au drepturi deosebite, care nu se confundă, de unde rezultă că între nuda proprietate și uzufructuar nu poate să existe stare de indiviziune, și deci partaj; că acest principiu astfel formulat, urmează a se examina dacă se aplică în specie;

Având în vedere că art. 728 c. civ. care nu distinge între proprietate și uzufruct dispune că nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune;

Având în vedere că văduva săracă este o succesoare neregulată, care conform art. 684 c. civ. are o porțiune virilă în uzufruct, când este în concurență cu mai mulți succesori legitimi a lui *de cujus*, este necesar a se forma atâtea loturi câți moștenitori legitimi sânt, plus un lot asupra căruia văduva săracă să-și poată exercita uzufructul său, fapt care nu poate fi considerat de cât tot ca o operație a împărțelii, de oarece este necesară pentru determinarea loturilor;

Având în vedere că apelanții au susținut că chiar dacă s'ar admite ca posibil partajul averei de succesiune isbită de dotalitate, totuși convențiunea din 20 Aprilie 1920 nu poate fi valabilă pentru motivul că, Elena Pretorian a dat Nataliei Cuza 36000 lei în numerar din averea dotală și i-a constituit un drept de abitație fără termen, drepturi pe care Natalia Cuza nu le avea conform art. 684 c. civ., că prin urmare Elena Pretorian a dispus de o parte din averea sa dotală în favoarea Nataliei Cuza;

Având în vedere că prin actul din 20 Aprilie 1920, s'a stabilit că Natalia Cuza să primească ca echivalent al valorii uzufructului asupra unei porțiuni virile și a drepturilor prevăzute de art. 1279 c. civ. suma de 36000 lei în numerar, și i s'a recunoscut un drept de abitație în condițiile enunțate mai sus; că, în principiu, această convențiune fiind licită, este valabilă din punct de vedere juridic; că, după dispozițiunea cuprinsă în art. 1249 c. civ. soția poate înstrăina averea mobilă care este proprietatea sa, că fiind admis de lege acest principiu, rezultă că femeia dotală poate dispune de o parte din averea sa mobilă în scopul de a stabili echivalentul ce se cuvine văduvei sărace pentru dreptul său de uzufruct asupra unei părți virile;

Având în vedere că Natalia Cuza, pe lângă dreptul de uzufruct asupra unei porțiuni virile, avea și dreptul de abitație pe timp de un an asupra imobilului, precum alimente și haine pentru anul de dolu (art. 1279 c. civ.); că, pentru toate aceste drepturi i s'a dat 36000 lei în efecte și un drept de abitație;

Că averea de moștenire a fost evaluată la 500.000 lei, din care imobilul la 84000 lei; că, comparându-se valoarea drepturilor pe care le avea Natalia Cuza cu valoarea ce i s'a recunoscut prin convențiunea din 20 Aprilie 1920, rezultă că această convențiune nu cuprinde o înstrăinare a o parte din bunurile dotale; că deci nu poate fi privită decât ca un act util și deci valabil;

Având în vedere că Natalia Cuza la interogatoriul ce i s'a pus înaintea Curții a declarat că „nu va sta toată

viața în casă, ci până ce se va căsători fiica sa Constanta”, și a adăugat că „consimtă a se vinde casa când va eși la pensie, sau se va căsători fiica sa”; că prin concluziile orale a declarat că nu va uza de dreptul de abitație de cât până la căsătoria fiicei sale Constanta, despre care declarație Curtea a luat act, după cererea apelanților; că, în urma acestei declarații, situația Elenei Pretorian a devenit mai favorabilă ca aceea din actul din 20 Aprilie 1920;

Având în vedere că apelanții au invocat ca motiv de anulare a convenției din 20 Aprilie 1920, faptul că, Constanta Cuza a primit bunuri care au o valoare mai mare ca acele din lotul Elenei Pretorian, de unde rezultă că aceasta a dispus de o parte din averea sa dotală;

Având în vedere că în acțiunea introdusă de către Elena Pretorian și G. Pretorian pentru anularea convenției din 20 Aprilie 1920, Constanta Cuza nu figurează ca pârîtă, că dânsa nefiind parte în proces, acest motiv de anulare nu poate fi discutat;

Având în vedere că Constanta Cuza a făcut înaintea Tribunalului, o cerere de intervenție pentru apărarea drepturilor mamei sale Natalia P. Cuza, intervenție care a fost respinsă ca fără interes de către tribunal; că faptul că a figurat ca intervenientă nu conferă reclamantilor dreptul de a pune concluziuni în contra sa cu privire la admiterea acțiunii în anulare ce au intențat-o;

Având în vedere că apelanții au susținut că imobilul are astăzi o valoare de 1500000 lei; și că chiar la 1921 când expira dreptul de abitație, sau la 1922 dată până când formalitățile eșirei din indiviziune se puteau termina; că prin stabilirea acestui fapt se va învedera că tranzacția dela 20 Aprilie 1920 conține un act de dispoziție asupra celei mai importante părți din averea succesorală; că pentru a se face această evaluare, au cerut ca să se admită facerea unei expertize;

Având în vedere că pentru discuțiunea faptului dacă convențiunea conține un act de dispoziție, trebuie să ne referim la valoarea imobilului din momentul încheierii ei, iar nu la valoarea ce a putut s'o dobândească în urmă;

Având în vedere că prin inventarul averei de moștenire, imobilul din Piatra-Neamț a fost evaluat la suma de 84000 lei; inventar făcut contradictoriu cu Elena Pretorian, că fiscal prin decizia din 24 Februarie 1921 l'a evaluat la suma de 180000 lei; că din actele aflate la dosar nu se constată dacă această evaluare a rămas definitivă; că chiar dacă s'ar reține că această evaluare a rămas definitivă, totuși suma de 180000 lei nu este de natură a dovedi că actul de împărțea conține o înstrăinare a unei părți din averea dotală. Apelanții afirmă că imobilul valorând 1500000 lei și dacă s'ar vinde cu acest preț, ar beneficia de venitul sumei de 500000 lei;

Având în vedere că dacă la data încheierii convenției, imobilul ar fi valorat cel mult 180000 lei, și dacă ar fi fost vândut la acea dată, partea Elenei Pretorian ar fi fost de 60000 lei, că renunțarea la venitul acestei sume în schimbul renunțării Nataliei Cuza la dreptul său de uzufruct asupra unei porțiuni virile din averea de moștenire evaluată de fisc la suma de 691715 lei, precum și la celelalte drepturi ce au fost enunțate mai sus, nu poate să constituie o înstrăinare de avere dotală;

RECENZIE. — CĂRȚI NOUI

PROECTUL NOULUI COD DE COMERȚ ITALIAN

de E. Christoforeanu și C. Paraschivescu-Bălăceanu
doctori în drept, avocați. — Ed. «Curierul Judiciar» 1924

Iată o lucrare de plină actualitate și de o prețioasă contribuțiune pentru comisiunea de unificare a Codului nostru comercial.

Aparițiunea ei e binevenită azi, când la ordinea zilei e opera de unificarea legislațiilor în vigoare. Codul nostru comercial, o adaptare a celui italian, apare în lumina ultimilor ani ca ne mai fiind potrivit nevoilor de azi. Nouile raporturi pe care le provoacă azi viața economică și comercială au scăpat, — cum era și natural, — legiuitorului din secolul trecut. Noi norme trebuiesc stabilite. Dacă jurisprudența a înlesnit întrucâtva adaptarea vechii legislațiuni la nouile cerințe ale vieții economice și comerciale, drumul pe care l'a făcut nu poate fi considerat decât ca un simplu panaceu. Reforma mai complexă, mai radicală chiar, a actualului sistem de legislație comercială trebuie să înceapă însă dela legiuitor. El este cel mai indicat în această privință, lăsând jurisprudenței numai rolul de interpretatoare.

La elaborarea noului cod de comerț ce este în preparare, legiuitorul nostru va trebui să ție seama înainte de toate de doctrina italiană, căci după cum o recunoștem cu drept cuvânt, autorii cărței ce analizăm „practica comercială la noi s'a dezvoltat la adăpostul unei legi de origină pur italiană și ca urmare disciplină juridică în această materie a fost aceeași în ambele țări, iar evoluția instituțiilor comerciale, îndrumată în aceeași direcție”.

Analiza și expunerea clară a proiectului noului cod italian îi va fi deci de un real folos. Vom releva aici, în cadrul pe care-l îngăduie o recenzie, inovațiile proiectului, subliniate și puse în evidență cu multă pătrundere și metodă de autorii lucrării ce încercăm a examina.

Proiectul italian menține art. 1 din cod. com. în vigoare, cu afirmarea uzurilor ca izvor de drept, ceea ce legiuitorul român din 1887 nu a admis, dar pe care anterior proiectul de unificare a codului comercial, l'a introdus cu bună dreptate.

Pe lângă actele de comerț enumerate de art. 3 c. com. proiectul mai prevede și pe acelea derivate din exercitiul agriculturii, „când aceasta se face ca întreprindere de transformare sau vânzare de produse agricole”.

Codul comercial prevede pentru soții dintr-o societate în nume colectiv sau în comandită simplă, o responsabilitate ilimitată. Dar această responsabilitate atrage ea oare pentru soți calitatea de comercianți? (după cum ar putea face să se creadă art. 867 c. com. rom. cu dispozițiunile lui referitoare la falimentul acestor soți). Proiectul răspunde negativ: soții ilimitat responsabili nu sunt comercianți și ca atare — consecință imediată, — nu sunt susceptibili de faliment.

O fericită inovație a proiectului e stabilirea unei depline capacități a minorului comerciant, care va putea face și acte străine de comerțul său.

Redactorii proiectului italian ținând seama de legea din 17 Iulie 1919 care desființează instituția autoriza-

Având în vedere că cererea de expertiză astfel cum a fost formulată nu este concludentă, de oarece se referă la date posteriore convenției din 20 Aprilie 1920; că valoarea imobilului la data convenției se stabilește prin inventarul averii succesoriale; că deci cererea de a se face o expertiză urmează a fi respinsă;

Având în vedere că reclamanții au cerut anularea actului de tranzație pentru motivul că a fost făcut fără participarea soțului, care în calitate de soț dotal nu putea să renunțe la folosința sa legală;

Având în vedere că prin derogare dela principiul stabilit de art. 1242 c. civ. după care bărbatul are exercitiul acțiunilor dotale, soțul nu poate exercita fără concursul femeii acțiunea de împărțeală a bunurilor dotale, care se află în stare de indiviziune cu un terțiu din cauza împărțășirei acestui act;

Având în vedere că din textul convenției din 20 Aprilie 1920, rezultă că Elena Pretorian figurează personal, iar soțul său G. Pretorian o autoriză să încheie actul. Autorizația soțului este expresă; că acest act este semnat „G. Pretorian ca soț”; că G. Pretorian semnând în calitate de soț, a înțeles că participă la facerea actului ca soț dotal, iar nu numai ca soț pentru autorizare;

Având în vedere că convențiunile trebuiesc interpretate cu bună credință, că a se admite că G. Pretorian, care este avocat, a participat la încheierea actului, cu rezerva de a putea mai târziu cere anularea actului pe motivul că n'a înțeles să concureze și în calitatea sa de soț dotal, este a se contrazice principiul esențial al bunei credințe, care prezidează la încheierea tuturor convențiunilor, ceea ce nu se poate admite fiind dată situația socială a soțului și rolul de sfătuitor al părților la încheierea actului;

Având în vedere că o declarație de voință poate să fie tacită, afară de cazurile în care legea decide contrariul;

Având în vedere că făcând abstracție de calitatea în care G. Pretorian a semnat actul, din analiza textului convenției și a împrejurărilor cauzei reiese consimțământul său tacit ca soț dotal. Prin act soția sa dă Nataliei Cuza 36000 lei în efecte, și îi recunoaște un drept de abitație asupra casei din Piatra-Nmăț; că aceste acte priveau interesele soțului, ca uzufructuar al averii dotale; că faptul că a participat la un act care privea interesele sale nu poate fi interpretat de cât în sensul că a consimțit în mod tacit în calitate de soț dotal ca dreptul său de uzufruct să fie modificat astfel cum se prevede în convențiunea din 20 Aprilie 1920;

Având în vedere că uzufructul dotal nu poate fi înstreinat; că acest principiu nu se aplică la împărțeala bunurilor dotale pentru motivul că actul de partaj nu este un act de înstrăinare, că în caz de partaj soțul dotal urmează a-și exercita dreptul de uzufruct asupra bunurilor care formează lotul soției sale; că după cum s'a stabilit mai sus, împărțeala convențională fiind valabilă, este neîntemeiat motivul de anulare că soțul a renunțat la uzufructul său;

Având în vedere că din faptele expuse rezultând că apelul este neîntemeiat, urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d. Prim-Președinte, Curtea respinge apelul ca nefondat.

Semnat: D. Volanscki, M. Ionescu-Ghinea, C. A. Gorgos, C. Macri.

țiunei maritale, nu mai fac nici o deosebire între comerciant și femeia comerciantă, femeia majoră având capacitatea juridică deplină de a exercita orice comerț.

În ce privește regimul firmelor comerciale, s'au prevăzut dispozițiuni pentru o individualitate cât mai acenauată și pentru o cât mai eficace garantare a terților. Rezolvând o controversă doctrinală, proiectul admite cesiunea firmelor, cu cedarea simultană și a fondului de comerț. În interesul terților, cedarea firmei mai e condiționată și de indicarea raportului de succesiune dintre părți.

O dispozițiune adițională la cesiunea firmelor, prevede, în interesul creditorilor cedentului, responsabilitatea acestuia timp de 3 ani dela transcrierea cesiunei, când scadența datoriilor e anterioară transcrierii, sau dela scadența datoriilor, când e posterioară. Prin cesionare deci, cedentul nu se degajează de orice responsabilitate pentru datoriile contractate în timpul când el era titular al firmei.

În materia obligațiunilor comerciantului remarcăm fericita inovație a *delictului de concurență*. Autorii proiectului fac o distincțiune între cazurile de concurență, pe cele mai puțin importante lăsându-le a fi conduse de principiile responsabilității civile, legiferând în mod limitativ cazurile de concurență gravă. Sancțiunea consistă în amenzi și detențiune până la două luni.

Trecând la auxiliarii comerciantului, proiectul repară o lacună a codului actual, reglementând regimul reprezentanței comerciale, făcând astfel o exactă aplicare a principiilor mandatului civil.

La capitolul societăților comerciale, art. 95 al proiectului tranșează definitiv cesiunea personalității juridice a societăților legal constituite și întinde dispozițiunile referitoare la societățile comerciale tuturor societăților civile constituite cu formalitățile impuse celor dintâi.

Autorii proiectului au dat o deosebită atențiune *contractului de societate*. El trebuie făcut prin act public, chiar dacă societatea ar fi în nume colectiv sau în comandită simplă. Ca un corolar, controlul judecătoresc asupra formării societăților în comandită pe acțiuni și anonime, se întinde și asupra celorlalte, excluzându-se numai oficiul procurorului, care subzistă în Codul nostru comercial.

O inovație a proiectului e societatea cu garanție limitată, reproducă din codul german (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*).

În materia societăților pe acțiuni, remarcăm posibilitatea transmisiunii titlurilor nominative printr'un gir, legalizat de notar sau de un agent de schimb. O îndrăzneată reformă constă în admiterea exclusivă a acțiunilor nominative în adunările ordinare, acțiunile la purtător având drept de vot numai în adunările extraordinare.

Când societățile au nevoie de noi capitaluri, în loc de emisiuni de acțiuni, ele pot recurge la emisiuni de obligațiuni. Obligaționarii nu se pot amesteca însă în administrarea societății așa că drepturile lor nu sunt ocrătite. Pentru a se obvia acestui inconvenient, s'au propus diferite sisteme. Autorii proiectului italian inspirându-se dintr'un alt proiect tot italian, dinaintea războiului, au dispus ca obligaționarii — după anumite norme —

să poată fi convocați într'o adunare, care hotărăște pe aceia cari să reprezinte pe obligaționari în justiție, care numește un cenzor atașat societății debitoare, care are dreptul să propue modificări în condițiunile emisiunii de obligațiuni, care în sfârșit poate da sau poate refuza consimțământul cerut de societatea debitoare în vederea modificării statutelor. Reprezentantul acționarilor are dreptul să asiste la toate adunările acționarilor și să ia cunoștință de toate actele întocmai ca și acționarii. Trecem peste modificările aduse regulelor actuale privitoare la lichidarea societăților spre a aborda capitolul titlurilor de credit.

Pentru asigurarea deplină a creditului cuprins într'un titlu, autorii proiectului italian acordă o însemnătate substanțială documentului, identificându-l cu creditul însuș. Voind să asigure o ușoară circulație a titlurilor, ei elimină din rândul lor pe acela care încorporează obligațiuni bilaterale. Dintr'un motiv identic, se limitează excepțiile ce pot fi opuse de debitori prezentatorului titlului ca: incapacitate, forma, titlului, etc.

În privința cekului, proiectul italian prin art. 411 interzice creditorului de a trage cekuri asupra debitorului său, dacă nu a fost autorizat de acesta în mod expres sau implicit. Sancțiunea e amenda de o cincime din suma trasă.

În materia vânzării, art. 450 din proiect, consacră o flagrantă derogare dela principiile dreptului comun atunci când dispune că „vanzătorul poate să-și rezerve, până la plata integrală a prețului, proprietatea mărfii vândute, transferând totuș cumpărătorului riscurile”.

Ocupându-se de depozitele de bancă, autorii proiectului au avut o fericită inspirație acordând deponentilor, în caz de faliment, un privilegiu general asupra întregii averi mobiliare și imobiliare a băncii imediat după creditorii privilegiați ipotecari existenți.

Nu e locul aci să stăruim asupra celorlalte inovații ale proiectului. Putem conchide însă, cu d-nii Cristoforeanu și Paraschivescu-Bălăceanu, autorii cărții ce analizăm, că el constituie un pas simțitor spre acea unificare a legislațiilor comerciale, spre internaționalizarea lor, fără de care comerțul mondial va continua să fie stănenit în desvoltarea sa.

Analiza clară a proiectului italian, deducțiunile logice și pline de competență ce autorii trag din această analiză în legătură cu reforma și unificarea codului nostru comercial, fac ca lucrarea prețioasă și plină de actualitate a d-lor E. Cristoforeanu și Paraschivescu-Bălăceanu, cel dintâi doctor în drept dela Roma iar cel de al doilea, doctor în drept dela Paris, să fie de un mare ajutor operei de unificarea legislativă comercială în curs de alcătuire.

C. Hamangiu

Administrația revistei roagă pe d-nii abonații în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat.